

Ter hoogte van Thibourville reden plotseling een paar ruiters voorbij, lachend, met sigaren in hun mond. Emma meende de vicomte te herkennen; zij wendde haar blik af, en in de verte zag ze alleen nog maar hoofden op en neer gaan, in de onregelmatige cadans van de draf of de galop.

Een kwart mijl verder moesten ze stilhouden om de kruisriem, die gebroken was, met een stuk touw te repareren.

Toen Charles nog een laatste blik wierp op het tuig, zag hij tussen de benen van zijn paard iets op de grond liggen; en hij raapte een sigarenkoker op, overtrokken met groene zijde, waarop in het midden een blazoen stond, als op het portier van een karos.

‘Er zitten waarachtig nog twee sigaren in,’ zei hij; ‘die zijn voor vanavond, na het eten.’

‘Rook je dan?’ vroeg zij.

‘Soms wel ja, als het zo uitkomt.’

Hij stak zijn vondst bij zich en legde de zweep over het paardje.

Toen ze thuiskwamen, was het eten nog lang niet klaar. Mevrouw wond zich op. Nastasie gaf een brutaal antwoord.

‘Eruit!’ zei Emma. ‘Dit gaat te ver. Je bent ontslagen.’

De maaltijd bestond uit uiensoep en een stuk kalfsvlees met zuring. Charles zat tegenover Emma in zijn handen te wrijven en zei met een opgewekt gezicht: ‘Het is toch maar best om weer thuis te zijn!’

Ze hoorden Nastasie huilen. Hij mocht de arme meid wel. Zij had hem heel wat avonden gezelschap gehouden in zijn eenzame staat van weduwnaar. Zij was zijn eerste patiënte geweest, zijn oudste kennis in dit oord.

‘Heb je haar nu echt weggestuurd?’ vroeg hij ten slotte.

‘Ja. Wat let me?’ antwoordde ze.

Terwijl hun kamer in gereedheid werd gebracht, zochten zij de warmte van de keuken op. Charles stak een sigaar aan. Hij rookte met getuite lippen, spuwde elk ogenblik en gruwde bij elk trekje.

‘Zo word je nog ziek,’ zei ze minachtend.

Hij legde zijn sigaar neer, liep snel naar de pomp en dronk een glas koud water. Emma pakte de sigarenkoker en wierp hem haastig achterin de kast.

De volgende dag kwam maar niet om! Zij stapte door haar tuintje, steeds dezelfde paadjes op en neer, bleef staan bij de bedden, bij de leiboom, bij de gipsen pastoor, en staarde bevreemd naar al dat vroegere, dat zij toch zo goed kende. Wat leek het bal nu al ver achter haar te liggen! Wat had toch zo'n afstand teweeggebracht tussen de ochtend van eergisteren en de avond van vandaag? Haar uitstapje naar La Vaubyessard had een gat in haar leven geslagen, zoals een onweer soms in één nacht diepe kloven in de bergen slaat. Maar zij berustte; zij borg haar baljurk vol piëteit in de ladekast, evenals haar satijnen schoentjes waarvan de zolen geel zagen van de waslaag op de geboende parketvloer. Met haar hart was het precies zo gesteld: de rijkdom waarmee het in aanraking was gekomen, had er een indruk achtergelaten die zich niet meer liet uitwissen.

De herinnering aan het bal bleef Emma dus bezighouden. Op elke nieuwe woensdag zei ze bij het wakker worden: Och! Een week geleden... twee weken geleden... drie weken geleden was ik daar! En in haar geheugen vloeiden de verschillende gezichten langzamerhand ineem, zij vergat de dansmelodieën en zij zag de livreien en de zalen niet meer zo duidelijk voor zich; een paar details ontschoten haar, maar het verlangen bleef.

En in haar geheugen vloeiden de verschillende gezichten langzamerhand ineem, zij vergat de dansmelodieën en zij zag de livreien en de zalen niet meer zo duidelijk voor zich; een paar details ontschoten haar, maar het verlangen bleef.

Vaak haalde zij als Charles niet thuis was de groenzijden sigarenkoker uit de kast, waar zij hem verborgen had tussen het linnengoed.

Zij keek ernaar, maakte hem open en snoof de geur op van de voering, een mengeling van verbena en tabak. Van wie zou hij zijn...? Van de vicomte. Misschien wel een geschenk van zijn maîtresse. Hij was geborduurd op een raam van palissanderhout, een sierlijk kleinood, dat voor ieders oog verborgen bleef en waar de welige krullen van de peinzende borduurster urenlang overheen hadden gehangen. Liefdes' adem was getogen door de mazen van het weefsel; in iedere steek van de naald had zich een verwachting of een herinnering vastgelegd; en al die dooreengewerkte zijden draden waren één groot getuigenis van die gestadige stille hartstocht. En op een ochtend had de vicomte hem meegenomen. Waarover zouden ze gesproken hebben als hij op de brede schoorsteenmantels lag, tussen de bloemenvazen en de Pompadour-pendules? Zij leefde in Tostes, hij nu ginds in Parijs! Hoe zou dat zijn, Parijs? Wat een geweldige naam! Zij herhaalde hem zacht en genoot telkens weer. Hij klonk haar in de oren als de klok van een kathedraal, en hij straalde haar zelfs van de etiketten op haar pommadepotjes tegemoet.

Als de vishandelaren 's nachts op hun karren onder haar raam voorbijreden en de 'Marjolaine' zongen, werd zij wakker. Zij luisterde naar het geratel van de met ijzer beslagen wielen, dat buiten het dorp snel verstierf op de aarden weg.

Morgen zijn ze er! zei ze bij zichzelf.

En in gedachten volgde zij hen, heuvel op, heuvel af, de dorpen door, bij het licht van de sterren de wegen langs. Maar na een

onbepaalde afstand kwam altijd een vaag oord waar haar droom ophield.

Zij kocht een plattegrond van Parijs en maakte met haar vinger over de kaart wandelingen door de hoofdstad. Zij liep de boulevards op en stopte bij elke hoek, tussen de lijnen van de zijstraten en voor de witte vierkanten die huizen voorstellen. Ten slotte werden haar ogen moe, zij sloot ze en zag in het donker de gaslantaarns flakkeren in de wind, terwijl de treeplanken van de rijtuigen met geraas werden uitgekapt voor de ingang van de theaters.

Zij abonneerde zich op het damesblad *La Corbeille* en op de *Sylphe des Salons*. Zij verslond tot het kleinste detail alle verslagen van premières, wedrennen en soirees, stelde ze belang in het debuut van een zangeres, in de opening van een warenhuis. Zij wist alles van de laatste mode, wáár je de beste tailleurs vond, wanneer je het Bois de Boulogne bezocht en wanneer de Opéra. Zij bestudeerde de beschrijving van het meubilair bij Eugène Sue, zij las Balzac en George Sand, om althans in de fantasie haar persoonlijke begeerten bevredigd te zien. Zij nam haar boek zelfs mee aan tafel en sloeg de ene bladzijde na de andere om, terwijl Charles zat te eten en tegen haar sprak.

Bij al wat ze las rees het beeld van de vicomte op. Zij trok vergelijkingen tussen hem en de romanfiguren. Maar de kring waarvan hij het middelpunt was, werd allengs groter, en zijn aureool maakte zich los van zijn persoon, breidde zich steeds verder uit en wierp zijn licht over andere dromen.